

De kerstcatastrofe van 1717

Het is kerstnacht 1717. Een zuidwesterstorm die al dagen aanhoudt, draait in enkele uren tijd naar het noordwesten. Een opgestuwde watermassa beukt tegen de dijken van de Waddenkust. Vlak na middernacht gaat het mis: de dijken breken, de Kerstvloed is een feit.

JANNEKE VAN DER HEIDE
M.M.V. GRONINGER ARCHIEVEN

Kerstvloed

- Stormvloed van 24 op 25 december 1717
- Ook wel Midwintervloed
- Gevolg van een noordwesterstorm
- Treft kustgebied van Nederland, Duitsland en delen van Scandinavië
- Gevolg: dijkdoorbraken en grote stukken land onder water
- Sommige dorpen worden compleet door de zee verzwolgen
- Grote schade en verliezen voor overstroomde gebieden
- Grootste natuurramp in Nederland sinds vierhonderd jaar



Kaart met overstroomde gebieden van Groningen, Duitsland en Denemarken. (Inzet boven: Noord-Holland en Friesland)

Thomas van Seeratt

- Geboren in 1676 - Hakarp Zweden
- Overleden in 1737 - stad Groningen
- Kapitein bij West-Indische Compagnie
- In 1716 aangesteld als commies-provinciaal (hoofd provinciale waterstaat)
- Waarschuwt in die functie voor de slechte staat van de Groninger dijken
- Na de Kerstvloed belast met reddingsoperaties
- In 1721 benoemd tot rentmeester van de provinciegronden in de provincie Groningen
- Ontwerpt nieuwe dijken die niet alleen hoger zijn maar ook aan de buitenzijde minder steil
- Schrijft bevindingen in *Journal en Dyckagie* waarvan een exemplaar bij de Groninger Archieven te vinden is

Seeratt

Zeedijk toen en nu

Na 1717 werden dijken vernieuwd en werd de verantwoordelijkheid voor het onderhoud overgedragen van grondeigenaren naar de Nederlandse regering.

- 1 dijk voor 1717
- 2 dijk na 1717 door Van Seeratt
- 3 huidige dijk

Schade en slachtoffers

Tijdens de kerstvloed laten in totaal naar schatting 14.000 mensen het leven. Hieronder een overzicht van schade en slachtoffers in de provincie Groningen.



Ooggetuigenverslag

Het pamflet "Opregt en Nauwkeurig Historis-Verhaal Van de Verwonderenswaardige, Droevige, Schrikkelike en seer Schaddelike Waters-Vloed" is een ooggetuigenverslag in woord en beeld. (Groninger Archieven)

Overige gebied

Ook delen van Noord-Holland lopen onder, evenals gebieden in Overijssel. De Friezen, wijsgeworden door de Allerheiligervloed van 1570, hadden hun dijken versterkt. Toch vielen daar nog 150 slachtoffers. Noord-Duitsland blijkt het zwaarst getroffen met ruim 10.000 slachtoffers.



Schets van oude (bruin) en nieuwe Dollerdijk (groen). Uit *Journal en Dyckagie*



Schets van oude (bruin) en nieuwe Reijdiepsterdijk (groen)

Agenda

- Overzicht van activiteiten rondom 300 jaar Kerstvloed.
- 23 december tot mei 2018**
Kerstvloed beleven aan de hand van filmbeelden en soundtrack van Sarah Stiles
- Bibliotheek De Marne, Leens**
- 29 december**
Afsluiting Kerstvloedjaar in Noordpolderzijl met een laatste keer verhalen vertellen over deze vergeten geschiedenis in woord en in muziek.
- www.kerstvloed1717.nl
- 20 januari 2018**
Slotsymposium met lezingen en presentaties
- Aanmelden kan via:**
kerstvloed@groningerarchieven.nl
o.v.v. Symposium 20 januari
- Tentoonstelling Noordelijk scheepvaartmuseum Groningen**
Met o.a. originele ooggetuigenverslagen.
duurt nog tot 11 maart 2018
- noordelijkscheepvaartmuseum.nl